

THE FEATURES OF A MOTIVATIONAL EXPRESSION IN CHINESE

CARACTERISTICILE EXPRESIEI MOTIVANTE DIN LIMBA CHINEZĂ

Mara Mihaela MEREANU
Colegiul Național "Moise Nicoară" Arad
Vitia MEREANU
Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" Arad
mereanuvitia@yahoo.com

Abstract

The relevance of this topic for our times fact that there is determined by the insufficient debate on the issue of the expression of motivation in Chinese. Particularly, no detailed project has been drawn up on the usage of additional means of expressing motivation by using intonation in the proposals regarding the motivation.

Rezumat

Actualitatea acestei teme aduce în prim plan o dezbatere insuficientă a problemei de exprimare a motivației în limba chineză. În particular, nu există nici un proiect elaborat într-un mod detaliat privind folosirea mijloacelor suplimentare de exprimare a motivației folosind structura intonației în propunerile privind motivația.

Key words: *motivational verb, intonation, tone, motivational expression*

Cuvinte cheie: *verb motivant, intonație, ton, exprimare motivațională*

Introducere

Este de neconceput pentru orice limbă vorbită din lume o exprimare fără un colorit emoțional, fără o exprimare nuanțată a diferitelor sentimente. Cu ajutorul diferitelor mijloace ale limbii, omul poate exprima o cerință, un sfat, o comandă sau o solicitare.

În cursul lucrării vom analiza detaliat motivele modului de exprimare. Această temă nu a fost aleasă într-un mod întâmplător, apreciem că acest tip de exprimare este prezent în toate limbile lumii. Faptul că motivația este prezentă atunci când solicităm ceva, ne rugăm pentru ceva, comandăm, dăm niște sfaturi etc., există diferite moduri de a exprima motivația. Cel mai frecvent sunt utilizate declinările imperative, propunerile motivante, schimbarea formei verbului, de asemenea și utilizarea diferitelor unități lexicale speciale. Un alt mijloc de exprimare universală a motivației este și intonația. Ea este inerentă în toate limbile, fără excepție, ceea ce se schimbă fiind doar caracterul ei.

În cuprinsul acestei teme, vom prezenta principalele mijloace de analiză a modalităților de exprimare în limba chineză precum și analiza detaliată a modurilor de exprimare motivațională de tip izolat.

1. Propoziții motivante

Propozițiile motivante (祈使句 Qíshǐjù), cunoscute și sub denumirea de propoziții imperative, exprimă motivația. Conținutul lor semantic nu apare ca un mesaj, ci ca o declarație de intenție. Din punct de vedere funcțional propozițiile imperative diferă semnificativ de propozițiile narrative. În funcție de caracterul declarativ de intenție a propoziției ele pot conține o cerere, un

îndemn, un ordin, o interdicție. În propozițiile imperative este folosită foarte des particula de frază吧ba (valoarea motivației). Toate propozițiile imperative din limba chineză pot fi împărțite în:

I. Propoziții ce conțin cereri și comenzi. De exemplu:

a. 我们一同去吧!

Wǒmen yītóng qù ba!

Noi /împreună/merge/particula

Să mergem împreună!

b. 请坐下吧!

Qǐng zuò xià ba!

A ruga/a sta, a se așeza/jos/particula

Vă rog luați loc!

II. Propoziții care conțin interdicția. În aceste propoziții sunt folosite particule negative 不要bùyào/nu trebuie, nu-i nevoie, nu-i permis; 别bié/nu; 不用bùyòng/nu trebuie, nu-i nevoie; 甭béng/nu e nevoie, nu-i necesar; 莫mò/nu, a nu trebui; 休xiū/nu; 勿wù/nu.

a. 不要操心那些事吧!

Bùyào cāoxīn nàxiē shì ba!

Nu/a-și face griji/aceste/treabă/particula

Nu vă preocupați de treburi irelevante!

Solicitările deschise sunt exprimate prin cuvintele ca 别bié/nu, 请qǐng/a ruga și altele. Ele sunt utilizate de obicei în cazul în care vorbitorul este familiarizat nemijlocit cu interlocutorul său. De exemplu:

a. 请您回答这个问题!

Qǐng nín huídá zhège wèntí!

Rugăminte/dumneavoastră/a raspunde/această/întrebare

Vă rog răspundeți-mi la această întrebare!

b. 你别开无线电了! 大家都睡了!

Nǐ bié kāi wúxiàndiànle! Dàjiā dōu shuìle!

Tu/nu/deschide/radio/particula/toata lumea/în întregime, cu totul/a dormi/particula

Nu mai da drumul la aparatul de radio! Toată lumea doarme!

甭béng în sensul de „nu”, apare ca sinonimul bisilabic 不用bùyòng, de asemenea are o tentă de 别bié „nu”. De exemplu:

a. 这件事，你甭操心!

Zhè jiàn shì, nǐ béng cāoxīn!

Acest/indicator/treabă/tu/nu/ a-și face griji

Tu să nu-ți faci griji pentru asta!

Un astfel de curs al motivației exprimă direcția acțiunii sau atitudinea față de alții și de obicei include destinatarul. Dar în cazul utilizării 甭 béng, oponentul poate fi exclus. În afară de aceasta, împreună cu particule motivante în limba chineză se folosește și particula吧ba. De exemplu:

a. 咱们走吧!

Zánmen zǒu ba!

Noi/a merge/particula

Să mergem!

b. 我替你满上这杯吧。

Wǒ tì nǐ mǎn shàng zhè bēi ba.

Eu/pentru/tu/plin/deasupra/acest/cupa, pocal/particula

Permite-mi să-ți umplu pocalul.

La egalitate cu particula 吧 ba, se mai folosesc și alte particule 啊 a – ce exprimă zelul sau nerăbdarea. Mai există și echivalente fonetice 啊 a: 呀 ya, 哪 na, 啦 la, 嘞 lei, 喽 lou și așa mai departe. De exemplu:

a.救命啊!

Jiùmìng a!
A salva/particula
Salvați!

b.快来呀!

Kuài lái ya!
Repede/a veni/particula
Vino repede!

着 zhe exprimă motivarea destinatarului de a face ceva sau de a lua o poziție. Este utilizat de obicei numai cu verbele ce exprimă mișcare. De exemplu:

a.记着!

Jìzhe!
A ține minte/particula
Ține minte!

b.坐着,别长起来!

Zuòzhe, bié zhǎng qǐlái!
a sta, a se așeza/nu/a se forma, a se face/a se ridica.
Stai jos nu te ridica!

c.拿着!

Názhe!
A ține/particula
Ține!

Ca o excepție apare incapacitatea de a utiliza 着 zhe cu verbele 说 shuō - a vorbi și 走 zǒu - a merge. Nu se poate spune 说着 shuōzhe sau 走着 zǒuzhe.

În valoarea motivației, de asemenea se pot folosi la sfârșitul propoziției și particule 了 le. În cazul dat particula 了 le are o nuanță de finalizare a acțiunii. De exemplu:

a.好了,好了,别吵了!

Hǎole, hǎole, bié chǎole!
Bine, gata/Bine, gata/nu/a se certa/particula
Gata, ajunge, nu te mai certa!

b.不要哭了!

Bùyào kūle!
Nu, nu trebuie/a plânge/particula
Nu plânge!

În plus, față de importanța motivației și dacă condiția a fost deja stabilită, se folosește particula de finalizare 呗 bei. De exemplu:

a.不懂,就好好学呗。

Bù dǒng, jiù hǎo hào xué bei.
Nu/ a înțelege/bine/a învăța/particula
Dacă nu înțelegi, atunci învață mai bine.

b.你既然知道他的脾气,就别再去惹他呗!

Nǐ jìrán zhīdào tā de píqì, jiù bié zài qù rě tā bei!

Tu /de vreme ce, întuncât/a ști, a cunoaște/el/particula/țâfnos/particula/nu/din nou/a trebui/a provoca/el/particula

De vreme ce ști că el e țâfnos, nu trebui să-l mai provoci din nou!

Motivația care nu este exprimată de niciun fel de particulă are o nuanță a unei comenzi dure sau a unui ordin dur. De exemplu:

a. 立正 !

Lìzhèng!

Atenție, drepti

Atențiune!

b. 坐下 !

Zuò xià!

A ședează/ jos

Luați loc!

c. 别动 !

Bié dòng!

Nu/ a se mișca

Nu mișcați!

Repetarea sau duplicarea imperativului în absența unor particule are o tentă de invitație politicoasă sau de solicitare. Asemenea motive nu exprimă negare. De exemplu:

a. 坐, 坐, 坐 !

Zuò, zuò, zuò!

A ședează

Așezați-vă!

b. 帮帮我吧 !

Bāng bāng wǒ ba!

A ajuta/a ajuta/eu /particula

Ajutați-mă!

c. 你好好想想吧 !

Nǐ hǎohǎo xiǎng xiǎng ba!

Tu/bine/bine/ a se gândi/particula

Gândește-te bine!

Diferite moduri de a exprima motivele sunt folosite în scriere și în vorbire. Așadar 请 qǐng „poftim” este utilizat numai în vorbire. Notificările scrise, ordinele și legi nu au nevoie de vreo coloratură emoțională. Aici se pot folosi particule ca 勿 wù, 莫 mò/nu, 不准 bù zhǔn /a interzice, a nu da voie și așa mai departe. De exemplu:

a. 闲人莫进。

Xiánrén mò jìn.

Fără treaba/om /nu /a oferi

Om leneș.

b. 勿触展品。

Wù chù zhǎnpǐn.

Nu/a atinge/exponat,obiect expus

Nu atingeți obiectul.

De obicei particulele nu se utilizează în scriere. Aici se pot folosi 请 qǐng /poftim ori 希 xī, 望 wàng /a spera. De exemplu:

a. 请原谅。

Qǐng yuánliàng.

A ruga/a ierta, a scuza

Vă rog să mă iertați.

b. 万望光临指导。

Wàn wàng guānglín zhǐdǎo.

Mult/a spera/a veni, a sosi/a îndruma, a da un sfat

Eu sper foarte mult că veți veni și o să-mi dați un sfat.

2. Verbele motivante

Potrivit autorilor Yip Po-Ching și Dom Rimmington (2004) unele acțiuni ale verbelor tranzitive transmit acțiunea, nu numai asupra unui obiect sau a unui scop, ci de asemenea motivează obiectul ca să producă într-un mod independent o acțiune. Verbele din acest grup reprezintă astfel de acțiuni, care motivează săvârșirea altor acțiuni, ajută sau împiedică la aplicarea acestor acțiuni sau cel puțin admit și permit săvârșirea acestor acțiuni. În rândul verbelor cu valoare motivantă se mai includ: 情 qíng (să ceri să se facă ceva), 要 yào (că este necesar să se facă ceva), 劝 quàn (să sfătuiască), (să convingă) și altele. Mai jos le vom detalia pe fiecare dintre aceste verbe.

Verbele cu valoare motivantă conduc controlul obiectului indirect, desemnează o persoană sau mai multe, exprimate prin verbul acțiunii semnificând acțiunea persoanei indicate într-un mod indirect, de exemplu:

a. 妈妈叫我叫哥哥教妹妹写字。

Māmā jiào wǒ jiào gēgē jiào mèimei xiězì.

Mama/ a chema/eu/a chema/frate mai mare/a învăța/soră mai mică/a scrie/caractere

Mama mi-a spus mie și fratelui meu ca să o învățăm pe sora noastră să scrie caracterele chinezești.

b. 他求我帮他做一件事。

Tā qiú wǒ bāng tā zuò yī jiàn shì.

El/a ruga/eu/ a ajuta/el/a face/unu,o/indicator/problem

El m-a rugat să-l ajut într-o problemă.

Persoană desemnată de obiectul indirect către verbul cu valoarea motivantă, sub influența acțiunii exprimate de acest verb, acțiunea se desfășoară de la sine, indicând și o altă persoană. În acest mod ea apare ca obiectul unei acțiuni și cu un alt subiect.

Lingviștii chinezi, în marea majoritate a cazurilor se folosesc de același termen pentru desemnarea categoriei gramaticale adecvate și pentru denumirea cuvintelor, ce apar cu denumirea persoanei care acționează; de aceea, în gramatica limbii chineze se vorbește de obicei despre faptul că, complementul verbului cu o valoare pozitivă apare în același timp cu următorul verb apropiat, în acest mod el prezintă predicatul. Termenul suplimentar depinde gramatical de verbul predicativ fără îndoială și nu de obiectul indirect care este în urma lui. Termenul suplimentar exprimat prin verbul de acțiune, este posibil și necesar numai în acele cazuri în care predicatul apare cu valoare de verb predicativ și în același timp prezența lui nu depinde de ceea ce s-a exprimat suplimentar față de acest verb. Pentru determinarea principală în întreagă structură referitor la o persoană apare verbul predicativ ce are o valoare determinată și un tip de conducere determinat. Persoana suplimentară nu apare ca al doilea verb predicativ, ci ca o persoană detașată a propoziției, care depinde de predicatul prezent. Termenul adițional nu stă în mod obligatoriu nemijlocit după adăugiri indirecte; el poate fi pus la începutul propoziției și transformat într-un subiect tematic de actualitate, de exemplu:

1. 从事以后小元果然改变了：切干旱的草，淡水排命兵，自己假子胳膊但主人。

Cóngshì yǐhòu xiǎo yuán guǒrán gǎibiànlè: Qiègàn zǎo de cǎo, dànsuǐ pái mìng bīng, zìjǐ jiǎ zǐ gēbo dàn zhǔrén .

A se ocupa cu, a exercita/de acum înainte/Xiao Yuan/într-adevăr/a se schimba/particulă/a tăia/uscat/devreme/particulă/iarbă/apă dulce/a așeza/a ordona, a porunci/trupe,militari/singur, însuși/prefăcut/braț/iar/stăpân

„Din acest moment Xiao Yuan s-a schimbat într-adevăr: pentru a tăia iarbă uscată folosită ca și combustibil trimetea trupele, ca să aducă apă , iar el punându-și mâinile în șolduri se dădea drept șef”.

Cel mai frecvent verb din limba chineză este 要 yào/a vrea, a dori. De exemplu:

a. 谁要我们分开？

Shuí yào wǒmen fēnkāi?

Cine/vrea/noi/despărțim
Cine vrea ca noi să ne despărțim?
b.

但是阿根廷能够同双方都保持良好关系，只要他们尊重我国的独立自主和决断。

Dànshì ā gēn dī nénggòu tóng shuāngfāng dōu bǎo tè liánghǎo guānxì, zhǐyào tāmen zūnzhòng wǒguó de dúlìzìzhǔ hé jué quán.

Argentina/a putea/împreună /ambele părți/deja/a menține/numai/bune/relații/cu condiția/ei/a respecta/țara mea/particula/a menține independența/și/a hotărî, a decide/puterea, autoritatea.

Totuși, Argentina poate să mențină bunele relații cu ambele părți, este necesar numai ca să se respecte independența, autonomia și autodeterminarea țării noastre.

叫 Jiào a porunci, a autoriza, a spune, a da să facă ceva. De exemplu:

a. 厂里叫我们到成都去一趟。

Chǎng lǐ jiào wǒmen dào chéngdū qù yī tàng.

Uzină/în/a striga/noi/până la/Chengdu/a merge /călătorie

În uzină ni s-a poruncit să plecăm în Chengdu.

b. 车里发出的喊叫声仍在继续，我终于听懂了，是叫我们趴在地上，把双手放在脑后。

Chē lǐ fāchū de hǎnjiào shēng réng zài jìxù, wǒ zhōngyú tīng dǒngle, shì jiào wǒmen pā zài dìshàng, bǎ shuāngshǒu fàng zài nǎo hòu.

Mașină/în/a produce, a da/particula/a striga/voce, sunet/încă, tot/în/a continua/eu/în sfârșit//a auzi/a înțelege/a fi/a striga/noi/a sta întins cu fața în jos/a se afla/pământ/pe/a ține/ambele mâini/a așeza /la/ ceafă

Au continuat strigătele din mașină și eu am înțeles în sfârșit că ni se strigă să ne culcăm la pământ și să punem mâinile la ceafă.

c. 随即他叫我把车开回车库。

Suíjí tā jiào wǒ bǎ chē kāi huí chēkù.

Imediat/el/a ordona, a porunci/eu/a ține/mașină/a duce/inapoi/garaj

Imediat el mi-a ordonat ca să duc mașina în garaj.

d. 那叫我们怎么办呢？

Nà jiào wǒmen zěnmē bàn ne ?

Atunci/a chema/noi./cum facem /particula

Ne-ai chemat, cum o să acționăm?

Verbele motivante pot exprima valoarea, care se traduce în limba română ca și o conjuncție /pentru că. De exemplu:

1. 从那以后，他便时常来和我大声招呼，叫我不要等她上自习。

Cóng nà yǐhòu, tā biàn shícháng lái hé wǒ dàshēng zhāohū, jiào wǒ bù yào děng tā shàng zìxí.

Din/acel/de atunci/el/a face/deseori/a veni/și/eu/voce tare/a saluta/ a spune/eu/nu trebuie/a aștepta/ea/la/studiu individual

Începând din acel moment el a venit des și salutând cu voce tare, îmi spunea să nu mă aștept din partea ei la studiu individual.

Un alt verb motivant 让 rang, transmite valoarea de a propune, a obliga, a permite, a stimula, să dai să facă ceva. De exemplu:

a. 请让我走。

Qǐng ràng wǒ zǒu.

A ruga/a permite/eu/a merge

Permiteți-mi să plec.

b. 让他想一想。

- Ràng tā xiǎng yī xiǎng.
A permite, a da/el/a se gândi
Dați-i timp de gândire.
- c. 他让我还找住处。
Tā ràng wǒ hái zhǎo zhùchù.
El/a permite/eu/mai/caut/casă
El mi-a cerut să-i mai caut casă.
- d. 半个小时的路让我找实吃了苦头。
Bàn gè xiǎoshí de lù ràng wǒ zhǎo shí chīle kǔtóu.
Jumătate/o/oră/particulă/drum/a face/eu/a căuta/fapt,realitate /a
mânca/suferință,chin
Drumul de o jumătate de oră m-a făcut să sufăr.
- e. 回天净去！我需要见到父亲，需要让他见到我。
Huí tiān jìng qù! Wǒ xūyào jiàn dào fùqīn, xūyào ràng tā jiàn dào wǒ.
Înapoi/Tianjin/a merge/eu/trebuie/să-l văd/tata/trebuie/a permite/el/ a
vedea/eu
Înapoi în Tianjin! Eu trebuie să-l văd pe tata și trebuie ca și el să mă vadă pe
mine.

令 ling a comanda, a chema, a inspira, a obliga, a aduce la. De exemplu:

- a. 为此付出的代价令我苦不堪信。
Wèi cǐ fùchū de dàijià lìng wǒ kǔ bùkān xìn.
Pentru/aceasta/a plăti/particula/preț/eu/privățiune/suferință/comunicare
Plătind prețul pentru aceasta, mi-am pierdut darul vorbirii.
- b. 这个教目令我非常意外。
Zhègè jiào mù lìng wǒ fēicháng yìwài.
Această/ a preda/ proiect/ a determina/eu/foarte/surprins.
Sunt foarte surprins de predarea acestui proiect
- c. 小那上起头问，你找到那种令你完全宁静的结婚吗？
Xiǎo nà shàng qǐtóu wèn, nǐ zhǎodào nà zhǒng lìng nǐ wánquán níngjìng

de jiéhūn ma?

Xiao Na /a ridica/capul/întrebare/tu/a găsi/indicator/a
determina/tu/tot/liniștit/particula/căsătorie/particulă interogativă
Ridicând capul Xiao Na a întrebat: „Așadar tu ai găsit o asemenea
căsătorie care să te determine să te liniștești cu totul?

d.

所以，很多年来，我一直为它编织着结尾，却总是找不到一个可以令我满意的。

Suǒyǐ, hěnduō niánlái, wǒ yīzhí wéi tā biānzhi zhe jiéwěi, què zǒng shì zhǎo
bù dào yīgè kěyǐ lìng wǒ mǎnyì de.

De aceea/foarte mult/ ani/a avea loc/eu/neâncetat/a face/el,ea/a
țesătură/indicator/finalizare/dar/totdeauna/a nu găsi/a putea/a face/eu mulțumit, satisfăcut

De aceea în decursul a mai multor ani, ea a finalizat o țesătură, dar nu a putut
face una care să-mi placă.

俾bǐ a obliga, a stimula, a da posibilitate. De exemplu:

1. 大家要加倍努力，俾能早日完成任务。

Dàjiā yào jiābèi nǚlì, bǐ néng zǎorì wánchéng rènwù.

Toată lumea/trebuie/a dubla/efort//a putea/grabnic/a îndeplini/sarcină

Toată lumea trebuie neapărat să dublăm eforturile pentru a îndeplini

sarcinile cât mai repede .

Deseori în conținutul unor sintagme sustenabile se utilizează verbul motivant 令人 *lìng rén*, care se traduce în limba română prin a provoca. De exemplu:

- a. 令人不安
Lìng rén bù'ān,
A provoca/ îngrijorare
provoacă îngrijorare
- b. 令人注意
Lìng rén zhùyì
Atrage, a provoca/ateție
A atrage atenția
- c. 令人发指
Lìng rén fàzhǐ
A provoca/ neplăceri
Provoacă resentimente
- d. 安静总是令人尴尬的
Ānjìng zǒng shì lìng rén gāngà de.
Liniștea/întotdeauna/a provoca/incomod, inconfortabil/particula
Liniștea îmi provoacă întotdeauna să mă simt inconfortabil.

În afară de aceasta, mai este folosit foarte des și un alt cauzativ 惹 *re* apelul făcut la oameni de către apelant. De exemplu:

- a. 这个男人说，他就是昨夜惹我不愉快的人。
Zhègè nánrén shuō, tā jiùshì zuóyè rě wǒ bù yúkuài de rén.

Acest/bărbat/a spune/el/chiar /aseară/a provoca/eu/nu/bucuros/particula/om

Acest bărbat a anunțat că, chiar el a fost aseară cauza neplăcerilor mele.

- b. 惹他不舒服的就是他太太漂亮了。
Rě tā bú shūfú de jiùshì tā tàitai piàoliang le.
A provoca/el/nu/ a se simți bine/particula/chiar/soție/frumoasă
El suferă chiar din cauza că are o soție frumoasă.

- c. 我怕惹他不高兴，只好收了下來。
Wǒ pà rě tā bù gāoxìng, zhǐhǎo shōule xiàlái.
Eu/teamă/a provoca/el/nu/bucuros/obligat să, silit să/a primi/
Mi-e teamă pentru faptul că aș putea să-l supăr și nu a rămas altceva de
făcut decât să-l primesc (cadoul).

Acest verb motivant este utilizat în componența sintagmelor sustenabile 惹人 *rě rén*, care să provoace oamenii. De exemplu:

- a. 惹人讨厌
Rě rén tǎoyàn
A provoca/ supărător
supărător
- b. 惹人注意
Rě rén zhùyì
A provoca, a atrage/atenția
A atrage atenția
- c. 惹人生气
Rě rén shēngqì
A provoca/ supărare
Enervant
- d. 惹人喜欢
Rě rén xǐhuan

A provoca/ a-i plăcea
A dispune în folosul său.

Cauzativul使shi se traduce în limba română prin a face, a determina, a cauza. Este utilizat în următoarele propoziții:

a. 评论：什么使他们富起来？

Pínglùn: Shénme shǐ tāmen fù qǐlái?

A comenta, a analiza/ce/a determina/ei/bogat/să se

A analiza: ce le-a determinat să se îmbogățească?

b. 爱情使他们更年轻。

Àiqíng shǐ tāmen gēng niánqīng.

Iubirea/a face/ei/mai/tineri

Iubirea îi face mai tineri.

În astfel de situații, obiectul motivant este dat de obicei în context în limitele unității supra-idiomatice, ori în limitele propoziției. În afară de acestea mai există și verbe motivante. Către acestea se includ următoarele:

1) 请 qǐng vă rog, poftim.

a. 请你们尽快去找郭先生。

Qǐng nǐmen jǐnkùai qù zhǎo Guō xiānshēng.

Vă rog /voi/cât mai repede/a merge/ a căuta Guo/domn

Vă rog, găsiți-l cât mai repede pe domnul Guo.

b. 请坐！

Qǐng zuò

Vă rog/ a se așeza

Vă rog, luați loc!

c. 请付300元！

Qǐng fù 300 yuáni!

Vă rog/plătiți/300/yuani

Vă rog să plătiți 300 yuani!

2) 劝Quàn a sfătui. De exemplu:

a. 大家一再劝领导同志回宾馆休息。

Dàjiā yì zài quàn lǐngdǎo zhì tóng huí bīnguǎn xiūxi.

Toți, toată lumea/în repetate rânduri, mereu/a sfătui/conducător/tovarăși/a se întoarce/odihnă

Toți îi sfătuiam din nou pe conducătorii tovarășilor să se întoarcă la hotel pentru a se odihni.

b. 劝大家多多上网去。

Quàn dàjiā duōduō shàngwǎng qù.

A sfătui/toată lumea/mult,des/în/rețea/a merge

Recomandăm tuturor să intre în rețea mult mai des.

3) 要求Yāoqiú este necesar, a cere. De exemplu:

1. 欧洲要求法国香水商公布配方。

Ōuzhōu yāoqiú fàguó xiāngshuǐ shāng gōngbù pèifāng.

Europa/a cere/franța/parfum/comerciant, producător/a publica/rețetă

Europa cere producătorilor de parfum franțuzesc să publice rețetele pentru parfum.

4) 请求Qǐngqiú a solicita. De exemplu:

a. 美国请求中国港口进行集装箱安检。

Měiguó qǐngqiú zhōngguó gǎngkǒu jìnxíng jízhuāngxiāng ānjiǎn.

Statele Unite/solicită/china/port/a efectua/container/securitate

Statele Unite solicită ca în porturile chineze să se facă controlul securității containerelor.

b. 我请求她带着我走，请求加入她的国家？

Wǒ qǐngqiú tā dàizhe wǒ zǒu, qǐngqiú jiārù tā de guójiā?

Eu /a cere, a solicita/ea/a duce/eu/a merge/a solicita/a intra în/ea/particula/țară

Eu i-am solicita să mă ia pe mine cu ea, în țara ei.

5) 告诉Gàosu a spune, pentru că. De exemplu:

1. 告诉她立刻到我这儿来。

Gàosu tā lìkè dào wǒ zhè'er lái.

Spuneți-i ca să vină neapărat la mine.

6) 呼吁Hūyù chemare, apel. De exemplu:

1. 德国工业界呼吁欧洲不要在钢铁贸易争端中让步。

Déguó gōngyè jiè hūyù ōuzhōu bù yào zài gāngtiě mào yì zhēngduān zhōng ràngbù.

Germania/industrie/domeniu/chemare,apel/europa/nu vreau/oțel/fier/comerț/disputa,litigiu/în/a face concesii

Industria germană a cerut Europei să nu facă concesii în disputele comerciale de fier și oțel.

7) 允许Yǔnxǔ, 容许Róngxǔ a permite. De exemplu:

a. 妈妈不允许坐飞机。

Māmā bù yǔnxǔ zuò fēijī.

Mama/nu/permite/a călători/avion

Mama nu ne permite să călătorim cu avionul.

b. 香港容许医生手术期间大手机。

Xiānggǎng róngxǔ yīshēng shǒushù qǐjiān dà shǒujī.

Hong Kong/a permite/medic/operație/timp/a folosi/telefon mobil

În Hong Kong li s-a permis medicilor să se folosească de telefoanele mobile în timpul operațiilor.

În textele din Wenyan sau folosit în calitate de verbe motivante și verbe 呼hu, 放fang, 令jiào, 教令jiàolìng, 使令shǐ lìng, 使教shǐ jiào și alte cauzative. De exemplu:

a. 思惟心定，也呼人来。

Sīwéi xīn dìng, yě hū rén lái.

Gândire/gând, intenție/a hotărî/și/a chema/oameni/a sosi

S-a gândit și a luat o hotărâre, în același moment a chemat

oamenii.

b. 王放还他窟。

Wáng fàng huán tā kū.

Rege/fang/a schimba/el/grotă

Regele Fang a schimbat peștera.

Putem observa că verbe motivante în limba chineză sunt foarte uzitate și erau folosite și în limba chineză veche. Verbele cauzative îndeplinesc atât rolul de verb auxiliar, cât și rolul verbului principal. Urmează să nu se facă confuzia între verbele modale cu cele motivante. Diferența între ele constă în faptul că verbele modale exprimă direcția acțiunii către vorbitor, iar verbele motivante exprimă acțiunea către interlocutor.

3. Intonația și tonul

Odată cu utilizarea particulelor și a verbelor motivante, în limba chineză se urmărește de asemenea și folosirea intonației în exprimarea necesarului, a cerinței și a comenzii. Folosirea intonației este inevitabilă, există diferite tipuri de intonație în utilizarea diferitelor comenzi.

Așadar, de exemplu, o comandă de front (militară), o comandă din cea mai înaltă treaptă, este caracterizată printr-un atribut categoric, ea propune o îndeplinire a acțiunii în mod obligatoriu, necondiționat. În acest caz, se observă o mărire tăioasă a intensității și durată de pronunțare a comenzii. Este caracteristic, faptul că o comandă militară în limbă chineză se pronunță cu o

intensitate maximă apropiată de cea din limba română. Construcția structurii cu valoarea comenzii în limba română este caracteristică unei forme gramaticale neverbale (cel mai des se utilizează adverbe, și interjecții imperative, cum ar fi: marș!), în timp ce în comanda de front (militară) chineză este utilizat verbul fără particule. Remarcăm faptul că verbul fără particule redă categoricul.

Astfel, comanda instrucției de front – este o parte din limba chineză, unde se observă o asemănare cu comanda din limba română în structură lexicală și prin intonația lexicală. Mai mult de atât, se observă și o similitudine după sunet. Numeroasele conversații cu vorbitorii nativi de limba chineză au susținut similitudinea lexicală și intonația ritmică a comenzilor la instrucție de front în limbile chineză și română.

Semantica solicitării categorice aproape de ordin, se exprimă în limba chineză prin propoziții infinitive, caracterizată printr-o creștere bruscă (tăioasă) a intensității sunetului, mai ales a sunetului vocal prin creșterea amplitudinii vocale și a tensiunii musculaturii implicate. În astfel de structuri, intonația joacă un rol esențial, numai ea poate permite limitarea unei propoziții categorice de o propoziție interogativă. De exemplu:

a. 关门!

Guānmén!

Închide/usa

Închide ușa! (solicitare!)

b. 关门?

Guānmén?

Închide /ușa

Să închid ușa?

Întrebare cu o nuanță de valoare suplimentară: trebuie făcut acest lucru, sau nu este nevoie? Pentru utilizarea intonației în limba chineză, trebuie luate în considerare caracteristicile sale tipologice. În limba chineză, gradația scării categorice este subliniată în diferite grade de exprimare severă a componentelor articulare – acustice (în alte cuvinte, componentele definite ale structurii sânt mai mult sau mai puțin articulate). În propozițiile chinezești care exprimă necesarul și solicitare, verbul poate cu sau fără particulă. Aceste caracteristici sunt importante pentru exprimarea unei cereri categorice mai puțin dure. De asemenea este important să se ia în considerare și rolul intonației. Categoria este exprimată printr-o creștere a intensității, care este însoțită de obicei prin scăderea tonului. Ca și în limba română, gradul de amplificare reflectă respectiv gradul categoric al solicitării.

Un alt tip de exprimare ce reprezintă interesul – este cererea. Cererea – este cel mai dificil tip de exprimare, atunci când vorbitorul este interesat în îndeplinirea acțiunii exprimate de el. În limba română, prin valoarea și mijloacele de exprimare, diferă cererea privind o acțiune și o cerere de permisiune. Într-o cerere privind permisiunea și acțiunea, abordarea acțiunii poate fi diferită în legătura cu faptul că cererea de acțiune care este adresată unui alt vorbitor și cererea de permisiune, atunci când acțiunea dorită o îndeplinește chiar vorbitorul însuși.

După Zheng Ying Ying (2007) în limba chineză, sarcina principală în exprimarea componentelor de relaxare, pe de o parte și componentele categorice pe de altă parte, iau asupra lor diferite tipuri de mișcări ale verbului. Analogia unor asemenea mișcări ale verbului există și în limba română. De exemplu:

1) Intrați – intrați! Ușa este deschisă; luați loc! luați loc! totul este în ordine!

În aceste mișcări se mențin componentele de relaxare și stimulare.

Este esențial de remarcat faptul că cuvintele chinezești au o pronunție unificată sau separată. Unificată înseamnă că la sfârșitul articulației primul dintre cuvintele repetate, organele vorbirii sunt direcționate la trecerea către cea de-a doua silabă, care se pronunță pe un ton mult mai jos. O repetare unită se pronunță cu o intonație de registru mediu – înalt. O asemenea intonație este posibilă și în limba română în mișcările verbului, ce exprimă relaxare și stimulare:

2) Ia – ia! Nu te intimida – nu te intimida!; Intra – intra! Nu-ți fie teamă – nu-ți fie teamă!

Repetând pronunțarea unită transferă o atenuare a cererii, fiind un interes pentru executarea ei. Între silabele repetate în scriere nu există semne de punctuație. La sfârșitul repetării se poate pune semnul exclamării, care certifică o exprimare mai moale.

În acest mod, vedem că tonul și intonația joacă un rol important în exprimarea motivantă din limba chineză. Schimbarea intonației într-o propoziție schimbă sensul ei și coloratura stilistică. S-a clarificat de asemenea, că pentru exprimare motivantă în limba chineză sunt utilizate diferite particule și verbe motivante.

Concluzii

Principalele căi de exprimare motivante în diferite limbi ale lumii apare ca o declinare imperativă, folosirea diferitelor mijloace lexical gramaticale și de asemenea un tip special de intonație. Conceptul de bază de înțelegere a motivantului este imperativul, el este mijlocul de exprimare din categoria motivantă. Expresiile imperative duc în sine nuanțele solicitării, a necesității, a ordinului, a unui sfat și așa mai departe.

În fiecare limbă există modalități diferite de a exprima motivarea. Într-o limbă este declinarea imperativă, în altă limbă terminațiile și altele, însă pentru limba chineză sunt caractere diferite. Au fost prezentate verbele motivante ce exprimă o acțiune a unei terțe persoane. Asemenea verbe în vorbire joacă un rol de verb auxiliar, dar sunt întâlnite și verbe în calitate de verb principal.

În afară de aceasta, verbele motivante pot primi asupra lor o completare directă exprimată cu ajutorul particulei 把ba. În propozițiile cu verb motivant poate fi scăzut obiectul motivant, în acest caz trebuie să se ghideze după context.

Să remarcăm faptul că verbele motivante sunt mult folosite în limba chineză. Verbele de constrângere către o acțiune au venit în cea mai mare parte în limba chineză contemporană. Acest fapt este dovedit de diferite izvoare a literaturii chinezești vechi. În cursul acestei lucrări au fost prezentate câteva asemenea exemple.

Un alt mod de a exprima motivația sunt propozițiile motivante. Ar trebui amintit faptul că utilizarea particulelor în propozițiile imperative are o tentă de politețe, iar absența lor – ordin sau necesitatea. De asemenea în propoziții sunt prezente repetările vorbitorului, ce exprimă o invitație politicoasă sau o cerere.

De asemenea, mai există încă un mijloc pentru exprimarea motivației care este inerent în toate limbile lumii. Aceasta este – intonația. Pentru limba chineză este caracterizată printr-un colorit puternic emoțional al vorbirii, de aceea folosirea corectă a intonației poate schimba modul de exprimare. Intonația prin exprimarea a diferitelor tipuri de motivație se caracterizează prin creșterea sau scăderea intensității sunetului, ridicarea sau coborârea vocii, schimbarea duratei sunetului și așa mai departe.

În concluzie ar trebui remarcat că folosirea diferitelor moduri de exprimare a motivației în limba chineză este absolut necesară, precum și stăpânirea acestor mijloace deoarece observăm că utilizarea unei particule anume sau a unui verb conduce la o schimbare completă în tonul de exprimare.

Bibliografie

1. Dong Yuan, *Dicționar fonetic Român-Chinez*, Editura didactica și Pedagogică R.A., București, 1994;.
2. Kurdyumov V.A. *Curs de limba chineză. Gramatică teoretică*. – Moscova, 2005;
3. Zheng Ying Ying. *Componente semantice de politețe, relaxarea categorică în limba rusă și chineză*. – Universitatea de Stat din Moscova, 2007;
4. Florentina Vișan, Luminița Bălan, *Lingvistica chineză*, Editura Universității din București, București, 2005;

5. Luminița Bălan, *Limba și scrierea chineză standard*, Editura universității din București, București, 1999

6. Zhu Bian, Feng Zhichen, Ren Yuan, *Dicționar Român Chinez*, Beijing Language and Culture University Press, Beijing, 1994

7. Feng Zhichen, Ren Yuan, Ding Chao *Dicționar Chinez Român*, Beijing Language and Culture University Press, Beijing, 1996;

COMPARED INSIGHT INTO THE PARAMYOLOGIE TRANSLATION ROMANIAN CHINA

